

Axel Kühner berättar från julen 1945

Advents- och jultiden med sin hemlighetsfulla förtrollning och spända väntan, upplevde jag första gången vid fyraårsåldern. Då – 1945 – kunde vi barn verkligen inte förvänta oss några stora julpresenter eller en storartad julmiddag. I stället, var det de små glädjeämnena, som fyllde oss med förväntan. Vi tänkte på julgranen och dess utsmyckning, ljusen, glansen, det smyckade vardagsrummet och julens dofter. Med vakna sinnen, väntade vi på den stora festen och alla de många små saker som kunde ses och höras, dofterna och smaken, allt som kunde kännas och upplevas.

Men för vår mamma hade denna underbara tid med alla ljus och all förväntan ändå en mörk skugga och ängslig bävan med sig. Hon hade ännu inte hört något från, eller om vår pappa. Hoppet fanns att han fortfarande lever och skulle komma hem från fångenskapen, men oron och förtvivlan över hans välbefinnande fanns där.

Det blev julafton, spänningen i våra barnahjärtan steg mot nya höjder. Fulla av förväntan sprang vi fram och tillbaka genom lägenheten. Det ringde på dörren, postbudet kom med några brev. Mamma satte sig vid bordet och började läsa, vi sprang därifrån, skrattade och sjöng, busade och brottades.

När vi kom in i köket blev vi förskräckta och tysta, mamma sitter framåtböjd med ett brev som hon håller i sina darrande händer och hon gråter. Tårarna droppar på brevet och ner på golvet. Under stor möda förklarar hon, en medfånge har skrivit och meddelar att vår pappa blev sjuk i ett ryskt fångläger och avled den 15 oktober.

Fast våra små hjärtan inte förstår hela vidden av detta sorgebud, känner vi att något bryts sönder inom oss, faller samman och tas ifrån oss. Vi trycker oss tätt intill mamma, sorg fyller hela rummet, tårar blandas. Det är dödstyst. Mitt in i den stumma förtvivlan kommer min barnsligt bekymrade fråga: "Mamma blir det ingen jul nu"? Mamma rycker till, tar mig i famnen och säger: "Jo – nu firar vi jul i alla fall". Och sen börjar min mamma att övervinna sin sorg och smärta med att tillsammans med oss barn fira jul.

Julbudskapet om den stora glädjen blir inte inställd, trots att det finns så mycket lidande, tårar, rädsla och sorg i vår värld. Utan därför och därigenom kan vi börja förstå att Kristus kom till denna jord.

Julen blir inte inställd när sorg och lidanden tränger sig på. Mitt i lidandet och smärtan, skuld och nöd ska vi "ändå" fira jul, sjunga om Jesu ankomst, tillbe Räddaren och finna vägen fram till honom. Guds ankomst till denna värld har ju att göra med vår nöd och sorg, våra liv och vår död.